

میزگرد دی ماه با عنوان :
" تأملی اخلاقی در مساله فساد در ایران امروز "
سخنرانان:
دکتر حسن عابدی جعفری و دکتر مجتبی امیری

میزگرد دی ماه انجمن ایرانی اخلاق در علوم فناوری در سال ۱۳۹۸ با حضور دکتر مجتبی امیری و دکتر حسن عابدی جعفری به بررسی ابعاد اخلاقی مساله فساد در ایران پرداخت.

در بخش نخست میزگرد دکتر حسن عابدی جعفری به ارایه مطلب پرداختند:

- تعریف و ماهیت فساد: اگر کسی که در موقعیت قدرت به ودیعه نهاده شده قرار دارد، به جای آن که آن را در حوزه منافع عمومی استفاده کند، از آن استفاده خصوصی کند. چنین پدیده‌ای معمولاً با نقص قانون و پنهان کاری همراه است.
- برای اندازه‌گیری فساد شاخص‌های مختلف وجود دارد. یکی از آنها «CPI» است که از سال ۲۰۰۵ کشورها را می‌سنجد. این شاخص معمولاً فساد چند وجهی را می‌سنجد. یک ملاک اندازه‌گیری یگر «BPI» است که بر رشوه تمرکز دارد. شاخص‌هایی هم وجود دارد که ارکان یک حاکمیت را مبتنی بر ۱۳ شاخص می‌سنجد و محصول آن سلامت ملی خواهد بود.
- متأسفانه فساد در دنیای امروز یک اپیدمی و مسئله عمومی است و همه کشورها با آن دست به‌گریبان‌اند و خاص ایران نیست.
- نمره ایران در نخستین گزارش سازمان جهانی شفافیت، ۳۰ از ۱۰۰ بود. متأسفانه پس از سال ۲۰۰۵ ظرف حدود ۴-۵ سال از ۳۰ به ۱۸ سقوط کردیم. در سال‌های اخیر البته نمره ما ارتقاء یافت و ما حدود ۲ سال پیش به ۲۹ رسیدیم یعنی قدری سالم‌تر شدن را تجربه کردیم اما نتوانستیم از این بالاتر برویم، و حتی همان نمره ۳۰ خود را دوباره به دست بیاوریم.
- تحلیل فساد یک امر چند رشته‌ای است. یعنی تقریباً هیچ حوزه‌ای نیست که زمینه‌های فساد در آن وجود نداشته باشد؛ از اقتصاد تا سیاست و امور قضایی و حقوقی و نیز جامعه‌شناسی. امروز برخی جامعه‌شناسان از «فساد» با تعبیر «ابر چالش» نظام یاد می‌کنند.
- برای مبارزه با فساد سه مرحله قابل ملاحظه است: ۱- پیشگیری ۲- مراقبت ۳- برخورد
- در جامعه ایرانی مشکل اول این است که سالها به این بهانه که موجب وهن نظام می‌شود، اجازه نمی‌دادیم فساد دیده شود و مشکل دوم این که پس از دیدن فساد هم به جای برخورد با ریشه، با شاخه‌ها برخورد شد.

در ادامه میزگرد دکتر مجتبی امیری اضافه کرد:

- فلسوفان بزرگ مانند ارسطو اخلاق و سیاست را دو روی یک سکه می‌دانستند. اخلاق یک جنبه فردی دارد و یک جنبه اجتماعی.

فساد «در معنایی که ما بررسی می‌کنیم متعلق به جنبه اجتماعی زندگی ما است. چالش مهم اخلاق، چه در عرصه زندگی فردی، چه خانوادگی و چه اجتماعی هنگامی است که فرد بر سر یک دو راهی قرار می‌گیرد؛ دوراهی کمالات عقلانی یا نفسانیات

نظام یک کشور چهار رکن نهادی دارد: ۱- سیاسی ۲- اداری ۳- بخش خصوصی ۴- بخش مدنی. در این میان، نظام سیاسی تنظیم‌کننده خط مشی‌های کلی است، نظام اداری مجری آن خط‌مشی‌های کلی. متأسفانه با شاخص فساد ما امروز در این هر دو وجه کلان مشکل داریم. میماند دو بخش غیردولتی یعنی بخش خصوصی و بخش مدنی. با کمال تأسف این بخش‌های غیردولتی هم از فساد مبری نمانده‌اند.

